

# Aan al het goede komt ooit een einde

## Het verwijderen van kunstgrasvoetbalvelden is aan strenge regels gebonden

**Uiteindelijk zal ooit het moment aanbreken waarop een kunstgrasvoetbalveld dient te worden vervangen of te worden opgeruimd. Wanneer een kunstgrasveld vervangen wordt door een nieuw kunstgrasveld, kan in sommige gevallen worden volstaan met de vervanging van alleen de toplaag. Ongeacht of men alleen de toplaag of het hele systeem vervangt, is het vervangen of verwijderen ervan aan strenge regels gebonden.**

### INLEIDING

Jaarlijks worden er naar schatting tweehonderd kunstgrasvelden in Nederland geruimd. Daaronder zijn veel kunstgrasvelden voor hockey en tennis. De komende jaren zal het aantal kunstgrasvoetbalvelden dat geruimd of vervangen wordt, ook gestaag toenemen. In 2016 lag dat aantal op bijna 150 velden. Het ruimen van een kunstgrasveld is aan strenge regels gebonden. Sommige van die regels zijn bedoeld om het milieu te beschermen, andere moeten juist de veiligheid en gezondheid van de betrokkenen en omwonenden garanderen. Zowel de opdrachtgever als de opdrachtnemer zullen verantwoordelijk zijn voor het naleven van (sommige van) de wetten.

#### LEESWIJZER

In dit hoofdstuk bekijken we hoe een vervanging moet worden aangepakt. We bespreken onder meer welke voorzorgsmaatregelen getroffen dienen te worden en welke vergunningen noodzakelijk zijn.

Veel sportveldenbouwers claimen dat hun derde-generatiekunstgrasveld slechts gedeeltelijk hoeft te worden vervangen wanneer de mat is versleten. Zij stellen vaak dat het instrooigranulaat, de eventueel aanwezige elastische laag en de onderbouw minimaal twee levenstermijnen voor de toplaag mee kunnen gaan. Dat blijkt in de praktijk niet helemaal de realiteit te zijn; componenten zoals instrooigranulaat en de onderbouw kunnen niet altijd op locatie worden hergebruikt.

Het is raadzaam om vroegtijdig te beginnen met het voorbereiden van de werkzaamheden om een kunstgrasvoetbalveld te vervangen. Om het proces vlot te laten verlopen zullen er veel certificaten en vergunningen noodzakelijk zijn. Dergelijke documenten worden alleen door specialisten verstrekt en die zijn niet altijd direct beschikbaar.

### ONDERZOEK EN VASTSTELLING

Belangrijk is om vooraf vast te stellen wat de kwaliteit is van de componenten van een kunstgrasveld die straks dienen te worden hergebruikt of te worden afgevoerd. Onderzocht moet worden welke componenten geschikt genoeg zijn voor hergebruik en welke componenten en stoffen dienen te worden afgevoerd. Dit geldt vooral voor het instrooigranulaat en voor het zand in het zandpakket onder het veld.

Uit onderzoek van onder meer de Branchevereniging voor de banden- en wielenbranche (VACO) blijkt dat SBR-granulaat na ongeveer zestien jaar erg hard wordt. De VACO geeft daarom het advies om het SBR-granulaat bij vervanging van een kunstgrasveld te vervangen om te voorkomen dat het nieuwe veld al binnen een paar jaar harder is dan is gewenst.



*Granulaatverwijdering is aan regels gebonden.*



*Onderschat de verwijdering niet.*

Claims van leveranciers dat alternatieve granulaten langer meegaan hebben zich tot op heden nog niet in de praktijk bewezen. Daarvoor zijn deze alternatieven nog niet lang genoeg op de markt.

Wanneer het kunstgrasvoetbalveld ingestrooid is geweest met SBR-granulaat, is het raadzaam om vast te stellen hoeveel zink in het zandpakket en de sporttechnische laag onder het veld is geabsorbeerd. Van SBR-granulaat is bekend dat het zink bevat en het staat vast dat, in tegenstelling tot alle andere stoffen die uit het granulaat logen of vervliegen, de hoeveelheid zink die SBR loogt nooit afneemt. Een hoge concentratie zink onder een veld kan uiteindelijk het grondwater vervuilen. Het zinkgehalte in de onderbouw moet voldoen aan AW2000 en de kD-waarde moet minimaal 50 zijn. Gegarandeerd moet kunnen worden dat die waarden de komende dertig jaar niet zullen toenemen. Worden er afwijkende waarden gemeten, dan dient de onderbouw te worden verwijderd.

## ZORGPLICHT

De zorgplicht geldt voor alle Nederlanders en stelt: 'Iedereen die weet of redelijkerwijs kan vermoeden dat door zijn handelen of nalaten nadelige gevolgen voor het milieu kunnen worden veroorzaakt, is verplicht dergelijke handelingen achterwege te laten voor zover zulks in redelijkheid kan worden gevergd, dan wel alle maatregelen te nemen die redelijkerwijs van hem verwacht kunnen worden teneinde die gevolgen te voorkomen of, voor zover die gevolgen niet kunnen worden voorkomen, deze zo veel mogelijk te beperken of ongedaan te maken.' Die plicht is onder andere de aanleiding geweest voor een omslag in het denken bij het ontwikkelen van een kunstgrasvoetbalsysteem. Sommige fabrikanten van componenten praten tegenwoordig over *Cradle to Cradle*: het component kan, na gebruik, worden verwerkt als grondstof voor een ander product. Bij plastics kunnen dat plastic korrels zijn voor de vervaardiging van plastic meubilair, hectometerpaaltjes of iets dergelijks. Dat idee valt toe te juichen, maar critici menen dat het plastic zo steeds lager van kwaliteit wordt. Zij zien liever dat kunstgrassystemen 'circulair' worden ingezet: de componenten worden na verwijdering opnieuw toegevoegd aan de grondstoffenstroom voor nieuwe kunstgrassystemen. Dat is echter makkelijker gezegd dan gedaan.

Voordat dat kan worden bereikt is het eerst belangrijk om de componenten van een kunstgrassysteem goed te scheiden, zodat ze stuk voor stuk kunnen worden aangeboden aan de oorspronkelijke fabrikant. Tegenwoordig kunnen de sportveldenbouwers tot 98 procent van het instrooizand en instrooirubber scheiden. Toch is dat volgens de Wet milieubeheer niet voldoende, waardoor het niet opnieuw op een veld mag worden aangebracht. De fabrikanten zijn daarom een stap verder gegaan. In hoofdstuk 5 bespraken we al dat in de weeftechniek van de mat het gebruik van latex voorkomt. Dat maakt dat de mat eenvoudiger te recyclen is. Ook las u in hetzelfde hoofdstuk hoe de industrie nu met een instrooi-granulaat is gekomen dat is gemaakt van PE: dezelfde grondstof als voor de vezels en de mat. Een gewoven kunstgrasveld met PE-instrooi-granulaat zou zich, theoretisch gezien, makkelijk moeten laten recyclen.



*Alle componenten kunnen worden hergebruikt.*

## EENVOUDIG SCHEIDEN

Hoe u het ook wendt of keert: alle materialen die worden verwijderd, dienen te worden gescheiden. De markt voor het verwijderen van kunstgrassystemen staat momenteel in ons land stevig onder druk. Het is dus raadzaam om zich eerst in de verwijderingsmethoden en recyclingmethoden te verdiepen voordat besloten wordt aan wie de werkzaamheden worden gegund. Het is mogelijk om de verschillende componenten op locatie al te scheiden en ze zo vervolgens gescheiden af te voeren. Er zijn echter ook partijen die een veld simpelweg oprollen en afvoeren. Zij scheiden de componenten vervolgens op hun eigen terrein. Veel hangt af van wat deze dienstverleners doen met het afzonderlijke materiaal. Leveranciers van SBR-granulaat nemen het SBR-granulaat graag terug. Zij kunnen dat hergebruiken voor de productie van andere producten. Instrooizand kan na enige bewerking weer terug op een kunstgrasveld worden aangebracht. De leveranciers kunnen het instrooizand voorzien van een AP04-certificaat. Afhankelijk van de gekozen grondstoffen voor de mat en de backing kunnen deze worden vermalen. In het verleden dienden de snippers vermalen kunstgrasvezel als goede stabilisator voor paardenbakken. Tegenwoordig kunnen ze ook als grondstof dienen voor de fabricage van plastic buizen of als stabilisator bij infrastructurele projecten.



### LET OP DE ARBOWETGEVING

*Omdat zowel het zand als het instrooigranulaat een gevaar voor de volksgezondheid kunnen zijn, zijn zowel het instrooien van het granulaat, als het verwijderen ervan aan strenge regels gebonden. De Arbowet stelt verplicht dat er maatregelen getroffen worden tegen bijvoorbeeld blootstelling aan inhaleerbare stoffen. Dat geldt niet alleen voor de medewerkers, maar ook voor de directe omgeving.*

### WETTEN EN REGELS

*Een kleine greep aan wetten en regels waarmee men te maken krijgt bij het verwijderen van een kunstgrasveld:*

- *Wet bodembescherming (Wbb);*
- *Besluit bodemkwaliteit (Bbk);*
- *Wet milieubeheer (Wm);*
- *Arbowet;*
- *Algemene Plaatselijke Verordeningen (APV).*